

Demografia

Projekt przygotowali:

Emil Filipowicz

Radosław Czapp

Raport o sytuacji demograficznej w Libii

Spis treści

Wprowadzenie	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
1. Charakterystyka stanu i struktury ludności	3
1.1. Podstawowe wskaźniki demograficzne.....	3
1.2. Piramida płci i wieku	4
1.3. Współczynnik urodzeń i dzietności	6
1.4. Charakterystyka procesów demograficznych	7
2. Przejście demograficzne i epidemiologiczne	7
2.1. Przejście demograficzne	7
2.2. Przejście epidemiologiczne.....	9
2.2. Przyrost naturalny	10
3. Charakterystyka migracyjna kraju	12
3.1. Emigracja.....	12
3.1.1. Główne kierunki emigracji	12
3.1.2. Geneza emigracji.....	13
3.1.3. Emigracyjny diagram cięciw	14
3.2. Imigracja	15
3.2.1. Główne kierunki imigracji.....	15
3.2.2. Geneza imigracji	16
3.2.3. Imigracyjny diagram cięciw.....	17
3.3. Charakterystyka migracyjna.....	17
4. Prognoza liczby ludności	18
5. Grupowanie taksonomiczne	19
Podsumowanie	23

Wprowadzenie

Libia jest państwem położonym w północnej Afryce, nad Morzem Śródziemnym. Językiem urzędowym jest arabski, a stolicą państwa Trypolis. Libia od zachodu graniczy z Tunezją i Algierią, od południa z Nigrem, Czadem i Sudanem, zaś od wschodu z Egiptem¹. Całkowita populacja kraju w 2022 roku wynosi 6,8 mln, przy gęstości zaludnienia na poziomie 3,9 os./km² i średniej wieku 30,8 lat².

Panującym ustrojem jest demokratyczna republika parlamentarna z systemem wielopartyjnym. Głową państwa jest przewodniczący Rady Prezydenckiej, zaś szefem rządu jest premier³.

Głównym, naturalnym bogactwem Libii, a zarazem w głównej mierze jedynym towarem eksportowym jest ropa naftowa, która odpowiada za ok. 80% dochodu narodowego. Libia dysponując rozwiniętym przemysłem petrochemicznym i hutniczym (huty żelaza i stali w Misracie), zmarginalizowała rolnictwo i przemysł spożywczy, co spowodowało konieczność importu ok. 75% żywności³.

Z powodu sankcji gospodarczych, nałożonych w 1992 roku przez ONZ, Libia boryka się ze znacznym opóźnieniem w rozwoju technologicznym. Zostały one zniesione dopiero 12 września 2003 roku, wówczas Libia zaczęła zabiegać zainteresowanie oraz przyciągnięcie inwestorów zagranicznych³.

¹ "Libia" - Encyklopedia PWN

² <https://www.populationof.net/pl/libya/>

³ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Libia>

1. Charakterystyka stanu i struktury ludności

1.1. Podstawowe wskaźniki demograficzne

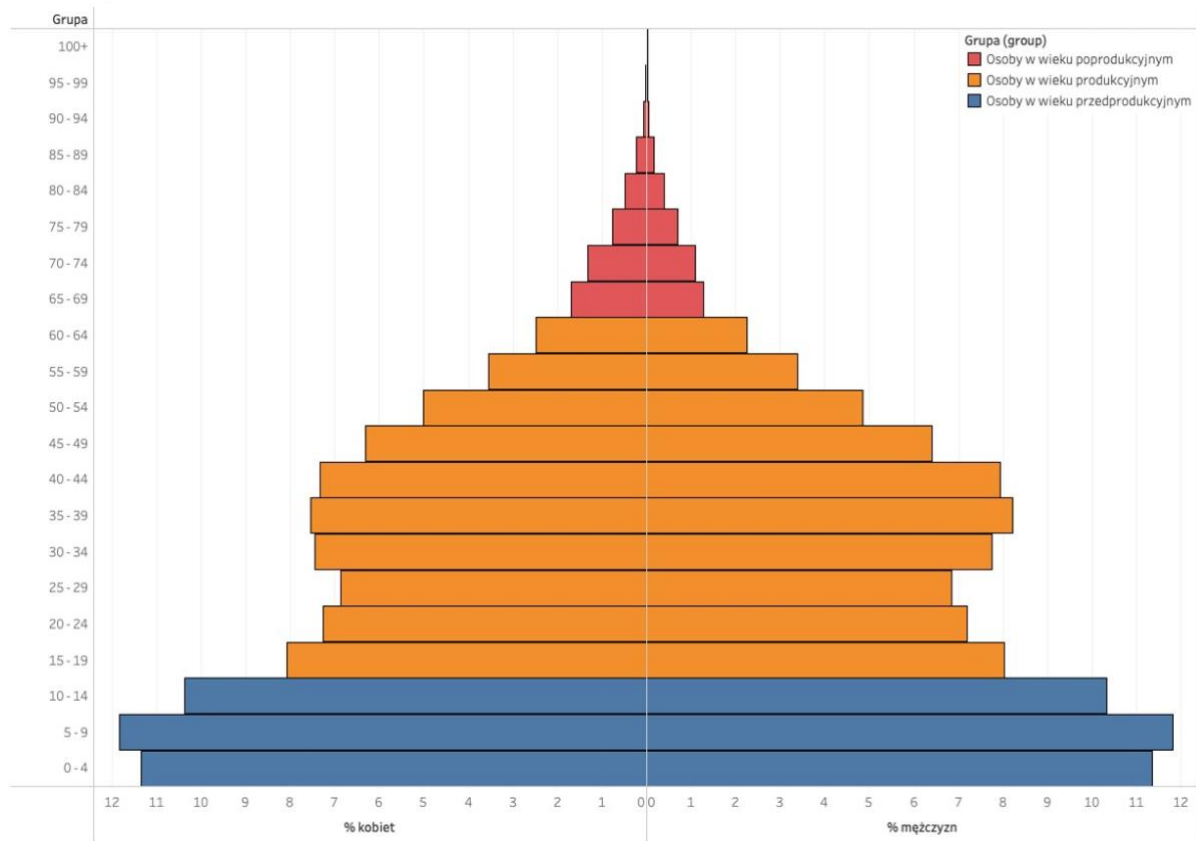
Wskaźnik	Wartość	Interpretacja
OADR	0,065	Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 6 osób w wieku poprodukcyjnym
YADR	0,540	Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 54 osoby w wieku przedprodukcyjnym
TADR	0,605	100 osób w wieku produkcyjnym utrzymuje 60 osób w wieku nieprodukcyjnym
wsp. feminizacji	0,954	Na 100 mężczyzn przypada 95 kobiet
wsp. maskulinizacji	1,048	Na 100 kobiet przypada 104 mężczyzn
wsp. Rosseta	0,057	Ludność Libii znajduje się w stadium młodości demograficznej

wsp. ONZ	0,037	Ludność Libii jest populacją młodą
wsp. Maksimowicz	0,063	Ludność Libii jest populacją młodo-starzejącą się
wsp. Beaujeu-Garnier	0,337	Ludność Libii znajduje się w stadium młodości/pośrednim demograficznej
Mediana wieku	28,817	

1.2. Piramida płci i wieku

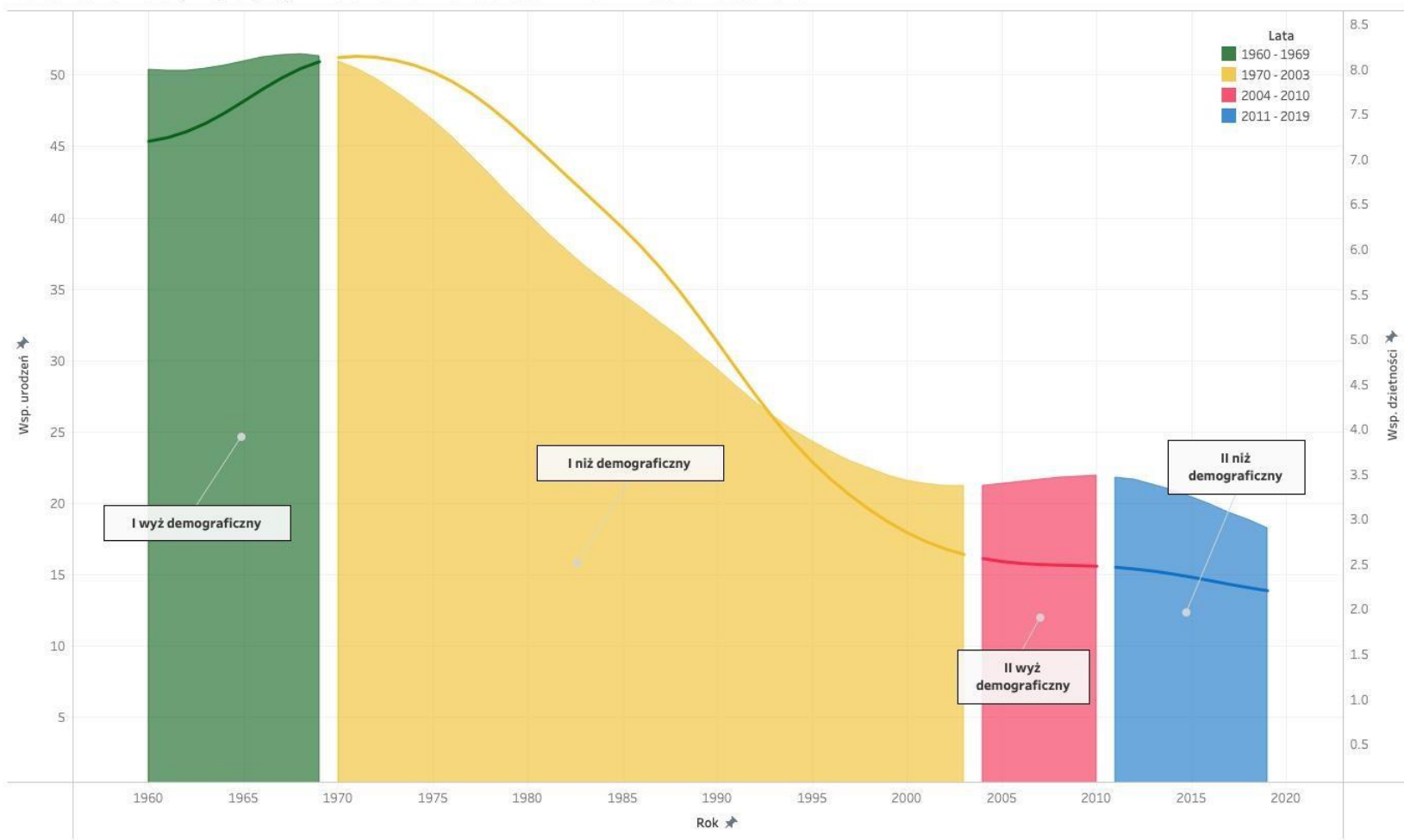
Graficznym zobrazowaniem struktury płci i wieku społeczeństwa jest piramida ludności. Na osi pionowej przedstawione zostały poszczególne grupy wiekowe, a na osi poziomej – liczba ludności (udziały procentowe). Lewa strona wykresu przedstawia strukturę wieku kobiet, a prawa – mężczyzn. Struktura populacji Libii jest strukturą progresywną, z niewielkimi tendencjami zastojowymi w grupie wiekowej 30-44.

Piramida płci i wieku dla Libii w 2021 roku

1.3. Współczynnik urodzeń i dzietności

Kształtowanie się współczynnika urodzeń i dzietności w Libii w latach 1960-2019

1.4. Charakterystyka procesów demograficznych

I wyż demograficzny: Lata 1960-1969 w Libii charakteryzowały się wyżem demograficznym, w tym czasie współczynniki urodzeń i dzietności przyjmowały tendencje wzrostową.

I niż demograficzny: W latach 1970-2003 w Libii odnotowany został silny niż demograficzny, trwający, aż 33 lata. Badane współczynniki przyjmowały w tym czasie silny trend spadkowy.

II wyż demograficzny: Lata 2004-2010 charakteryzowały się zatrzymaniem tendencji spadkowych w libijskiej populacji, a nawet delikatnym wyżem demograficznym. Współczynnik urodzeń w tych latach zaliczył niewielkie odbicie w górę, natomiast współczynnik dzietności utrzymywał się na podobnym poziomie przez cały okres, wraz z lekką tendencją do spadku.

II niż demograficzny: W latach 2011-2019 w libijskiej populacji obserwujemy się spadkowy trend demograficzny, lecz nie tak drastyczny jak w przypadku lat 1970-2003. Współczynniki urodzeń cechował się silniejszym spadkiem względem współczynnika dzietności, którego wartości zmniejszały się wolniej w badanym okresie czasu.

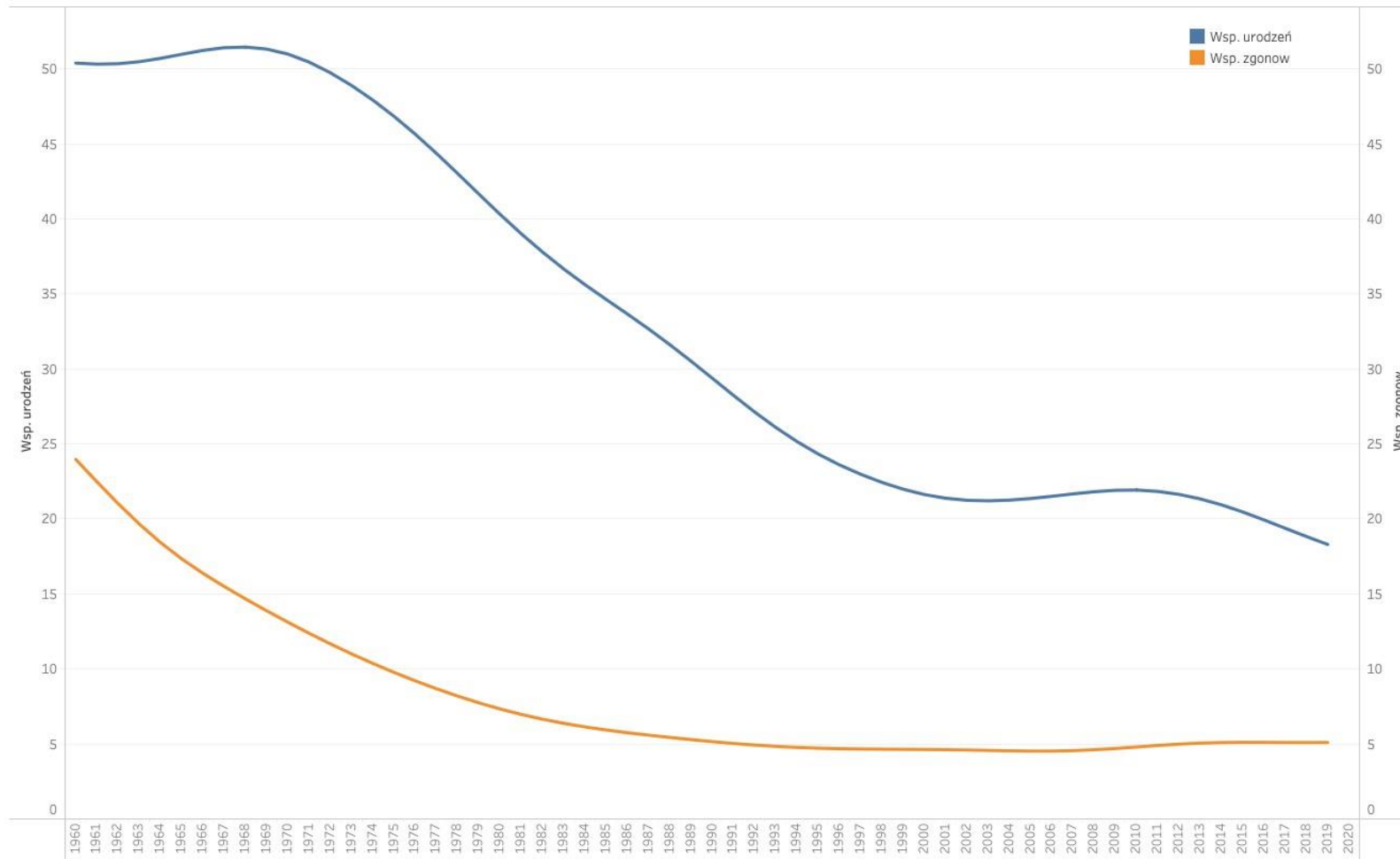
2. Przejście demograficzne i epidemiologiczne

2.1. Przejście demograficzne

Do opisanie momentu przejścia demograficznego w Libii wykorzystany został pięciofazowy model przejść demograficznych. Z powyższego wykresu wynika, że populacja Libii w badanych latach znajdowała się pomiędzy drugą, a trzecią fazą przejścia demograficznego z tendencją dążenia ku fazie czwartej.

- **Faza druga (wczesnego wzrostu)** przejścia demograficznego w Libii trwała do 1969 roku. Charakteryzowała się wysokim poziomem współczynnika urodzeń, co informuje o silnym przyroście naturalnym w tamtym czasie. Dodatkowo widoczne jest także, że pod koniec fazy drugiej istotną tendencją spadkową charakteryzował się współczynnik zgonów.
- **Faza trzecia (późnego wzrostu)** przejścia demograficznego w Libii to okres od 1970 do 2020 roku. Etap ten charakteryzuje się ciągłym, lecz wolniejszym spadkiem śmiertelności wśród populacji oraz obniżeniem wartości współczynnika urodzeń. Spadek śmiertelności, a także przyrostu naturalnego świadczy o rozwoju poszczególnych sektorów państwowych.

Przejście demograficzne w Libii w latach 1960-2019

2.2. Przejście epidemiologiczne

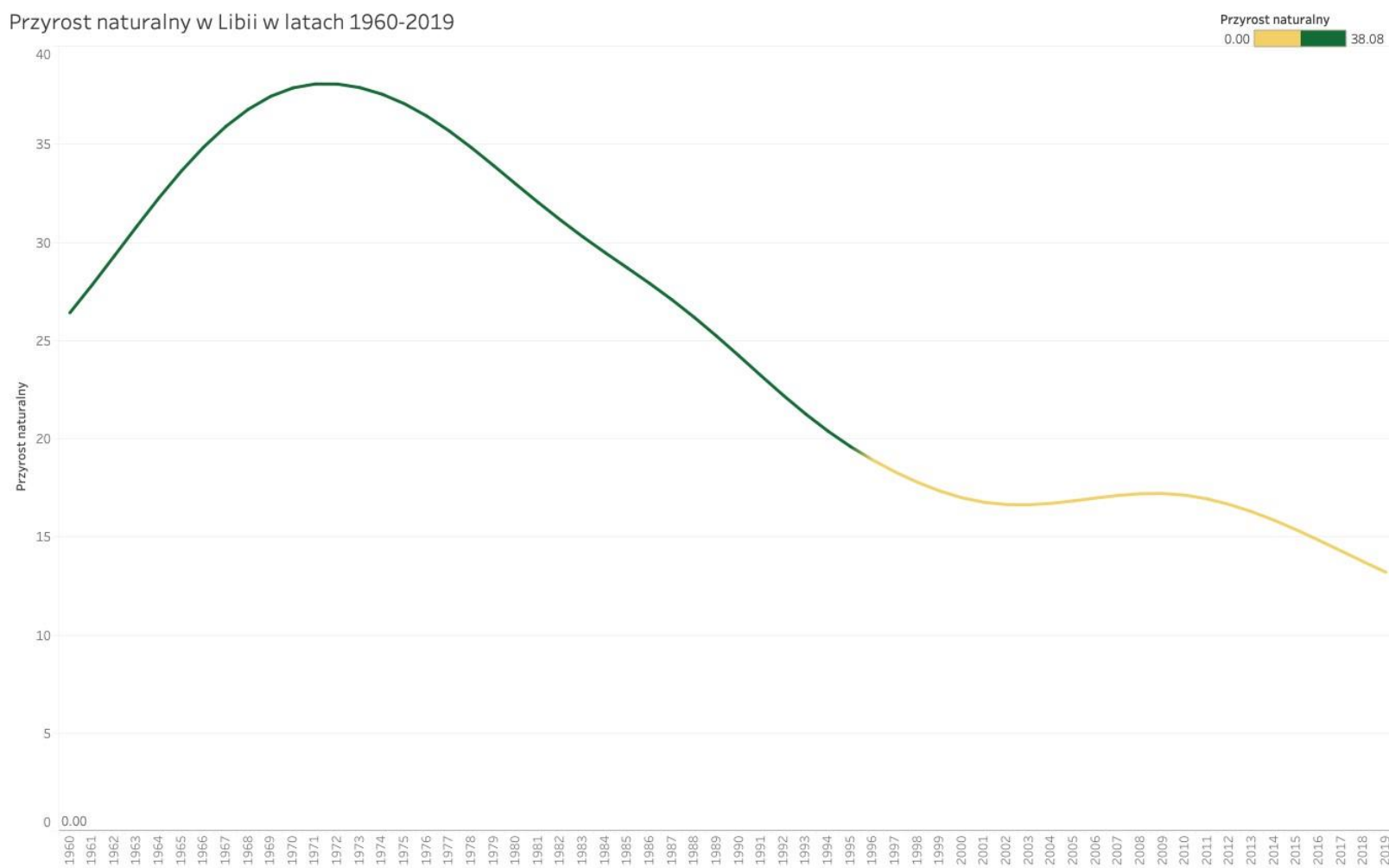
Z powyższego wykresu wynika, że populacja Libii w badanych latach znajdowała się także pomiędzy drugą, a trzecią fazą przejścia epidemiologicznego, z tendencją do dążenia w kierunku fazy czwartej.

- **Faza druga cechująca się wygasaniem epidemii chorób zakaźnych i pasożytniczych.** Faza ta w Libii trwała do 1969 roku. Widoczne jest, że na początku lat sześćdziesiątych współczynnik zgonów był na wysokim poziomie. Z czasem jednak, współczynnik ten charakteryzował się coraz szybszym spadkiem liczby zgonów oraz wypłaszczeniem się cyklicznych wahań wartości współczynnika.
- **Faza trzecia charakteryzująca się występowaniem chorób zwyrodnieniowych i cywilizacyjnych.** Od lat 90-tych w Libii obserwuje się relatywnie niski oraz stabilnie kształtujący się współczynnik zgonów. Trzecia Faza przejścia epidemiologicznego związana jest z chorobami zwyrodnieniowymi oraz cywilizacyjnymi (nadciśnienie tętnicze, alergie, cukrzyca, nowotwory, Alzheimer, Parkinson). Średnia długość życia ludności utrzymuje się na poziomie 50-60 lat.

2.2. Przyrost naturalny

Na przestrzeni badanych lat, można wyróżnić okres szybkiego tempa wzrostu przyrostu naturalnego (eksplozja demograficzna) w latach 1960-1995, co świadczy o tym, że Libię w tym czasie można określić jako kraj słabo rozwinięty. W kolejnych latach możemy zauważyć stopniowy spadek tempa wzrostu przyrostu naturalnego (poniżej 20‰), co świadczy, że Libia od 25 lat należy do grupy krajów rozwiniętych. W 2019 roku przyrost naturalny w Libii wyniósł 13,2‰.

Przyrost naturalny w Libii w latach 1960-2019

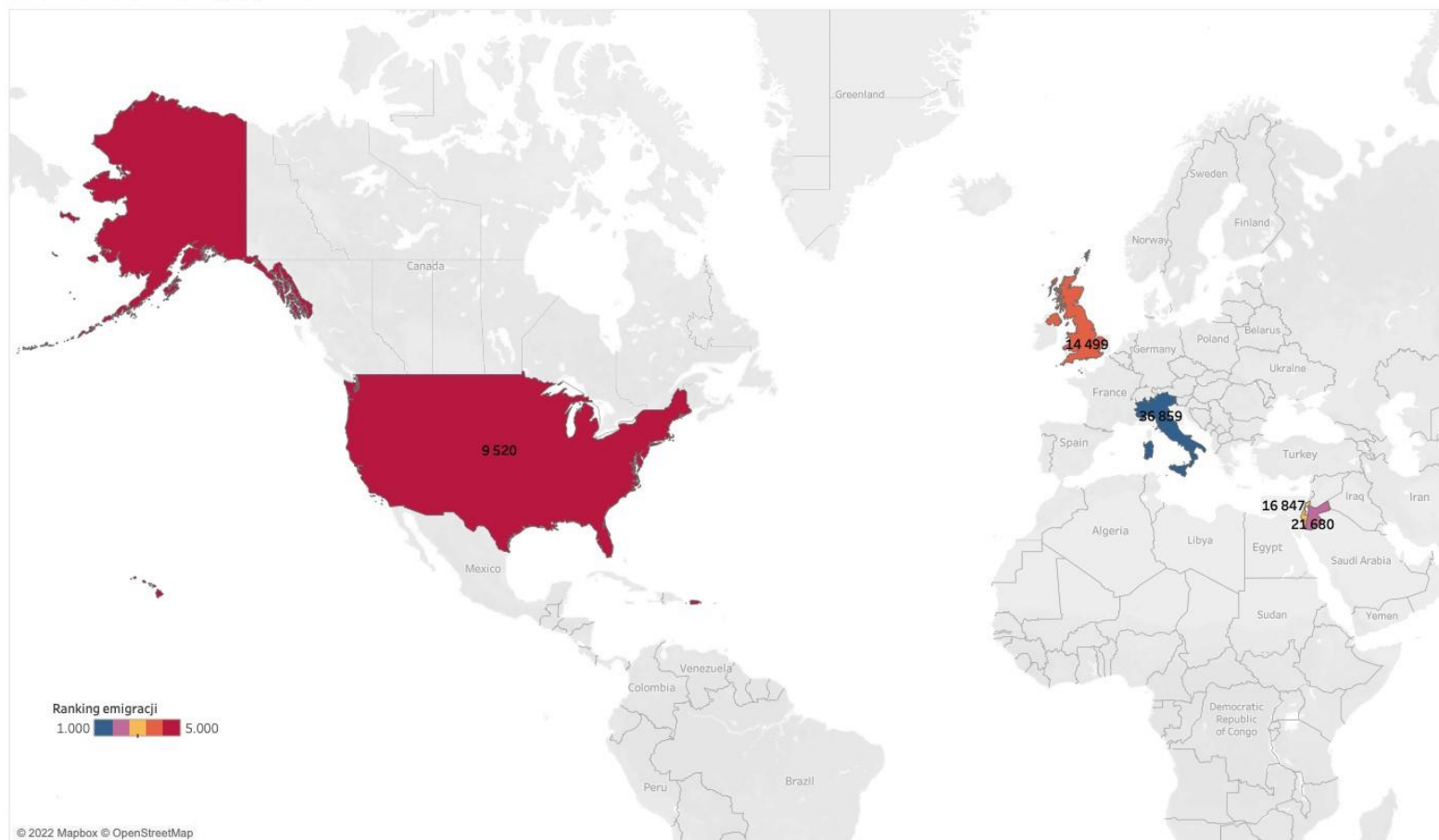

3. Charakterystyka migracyjna kraju

3.1. Emigracja

3.1.1. Główne kierunki emigracji

Główne kierunki emigracji z Libii

Wśród emigracji z Libii w 2017 roku można wyróżnić pięć głównych kierunków:

1. Włochy (36 859)
2. Jordania (21 680)
3. Izrael (16 847)
4. Wielka Brytania (14 499)
5. Stany Zjednoczone (9 520)

3.1.2. Geneza emigracji

Krajem, do którego najchętniej emigrowali Libijczycy w 2017 roku były Włochy. Wydaje się, że mógł mieć na to wpływ fakt, że w latach 1934–1943 Libia była kolonią włoską⁴. Można stwierdzić, że podłożem wyboru krajów bardzo wysoko rozwiniętych, takich jak Wielka Brytania czy Stany Zjednoczone były przyczyny ekonomiczne (zarobkowe) lub podniesienie poziomu życia. Wybór Jordanii, podyktowany mógł być wspólną kulturą, religią (islam), językiem (arabski), czy podobnym klimatem (suchy pustylny). Podobnie w przypadku Izraela, czynniki ekonomiczne i klimatyczne mogły być decydującymi o emigracji.

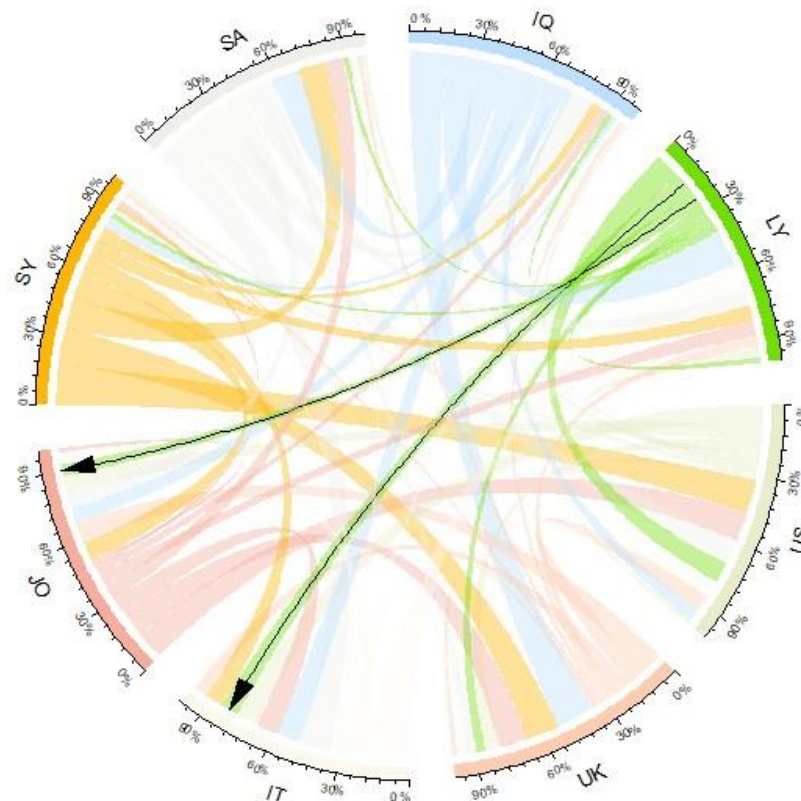
⁴ https://etd.ohiolink.edu/apexprod/rws_etd/send_file/send?accession=ohiou1269020385&disposition=inline

3.1.3. Emigracyjny diagram cięciw

W celu graficznego przedstawienia kierunków migracyjnych, poniżej przedstawiono diagram określający natężenie i udział procentowy ruchów migracyjnych Libii wraz z zaznaczeniem głównych kierunków, do których emigrowali Libijczycy w 2017 roku.

Oznaczenie krajów:

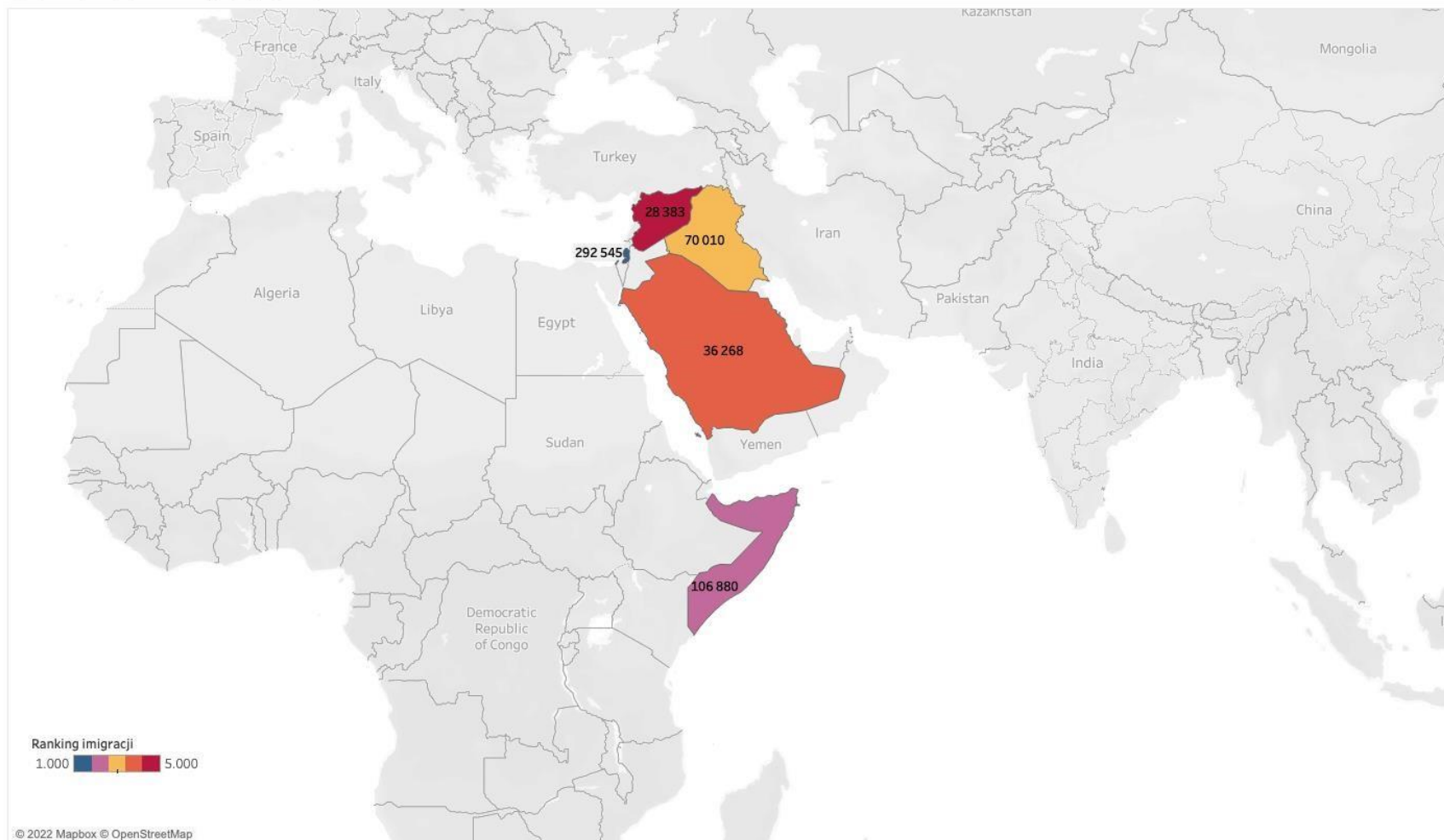
- LY - Libia
- US - Stany Zjednoczone
- UK - Wielka Brytania
- IT - Włochy
- JO - Jordania
- SY - Syria
- SA - Arabia Saudyjska
- IQ - Irak

3.2. Imigracja

3.2.1. Główne kierunki imigracji

Główne kierunki imigracji do Libii

Wśród imigracji do Libii w 2017 roku można wyróżnić pięć głównych kierunków:

1. Palestyna (292 545)
2. Somalia (106 880)
3. Irak (70 010)
4. Syria (28 383)
5. Arabia Saudyjska (36 268)

3.2.2. Geneza imigracji

Można stwierdzić, że podłożem imigracji z pięciu głównych krajów do Libii w 2017 roku były czynniki religijne (islam), językowe (arabski), czy klimatyczne (klimat suchy pustynny). Krajem, z którego obcokrajowcy najchętniej przyjeżdżali do Libii była Palestyna. Wydaje się, że główną przyczyną napływu ludności z terenów Palestyny był panujący tam konflikt z Izraelem⁵. Podobnie było w przypadku Syrii, która nieprzerwanie od 2011 roku uwikłana jest konflikt wojny domowej⁶.

⁵ http://news.bbc.co.uk/2/shared/spl/hi/middle_east/03/v3_ip_timeline/html/default.stm

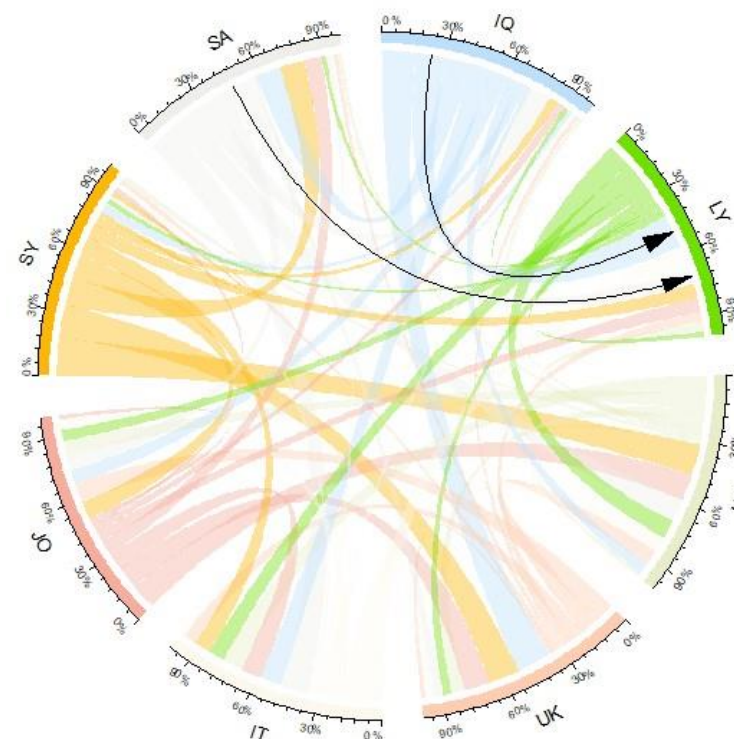
⁶ <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229>

3.2.3. Imigracyjny diagram cięciw

W celu graficznego przedstawienia kierunków migracyjnych, poniżej przedstawiono diagram określający natężenie i udział procentowy ruchów migracyjnych Libii wraz z zaznaczeniem głównych kierunków, z których przyjeżdżali imigranci do Libii w 2017 roku.

Oznaczenie krajów:

- LY - Libia
- US - Stany Zjednoczone
- UK - Wielka Brytania
- IT - Włochy
- JO - Jordania
- SY - Syria
- SA - Arabia Saudyjska
- IQ - Irak

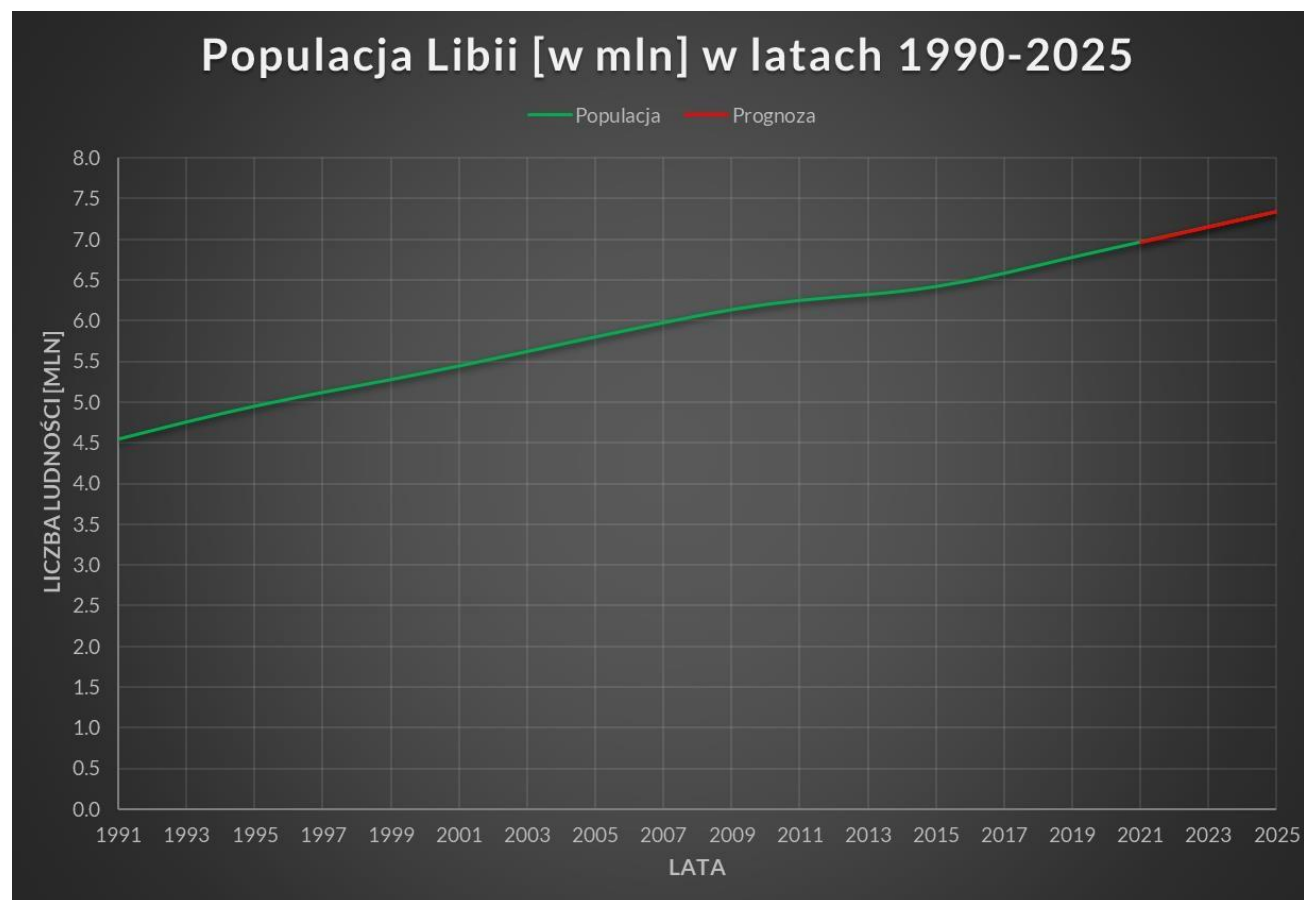
3.3. Charakterystyka migracyjna

Analizując ruchy migracyjne Libii w 2017 roku, można wywnioskować, że kraj ten jest zdecydowanie krajem imigracji. W badanym roku, łączna liczba emigrantów wynosiła 158 795, natomiast imigrantów - 788 419. Wobec tego, migracje netto wynoszą 629 624, a obrót migracyjny 947 214. Wartości te potwierdzają, że Libia jest krajem imigracji.

4. Prognoza liczby ludności

Poniższa analiza przedstawia prognozę (metodą Holta) liczby ludności Libii na pięć kolejnych lat wykonaną przy pomocy danych o liczbie ludności od 1960 roku. Rokiem bazowym jest rok 2020 (rzeczywista wartość liczby ludności), natomiast lata 2021-2025 są okresami prognozowanymi.

Rok	Liczba ludności
2020	6 871 287
2021	6 964 726
2022	7 058 166
2023	7 151 605
2024	7 245 044
2025	7 338 483

5. Grupowanie taksonomiczne

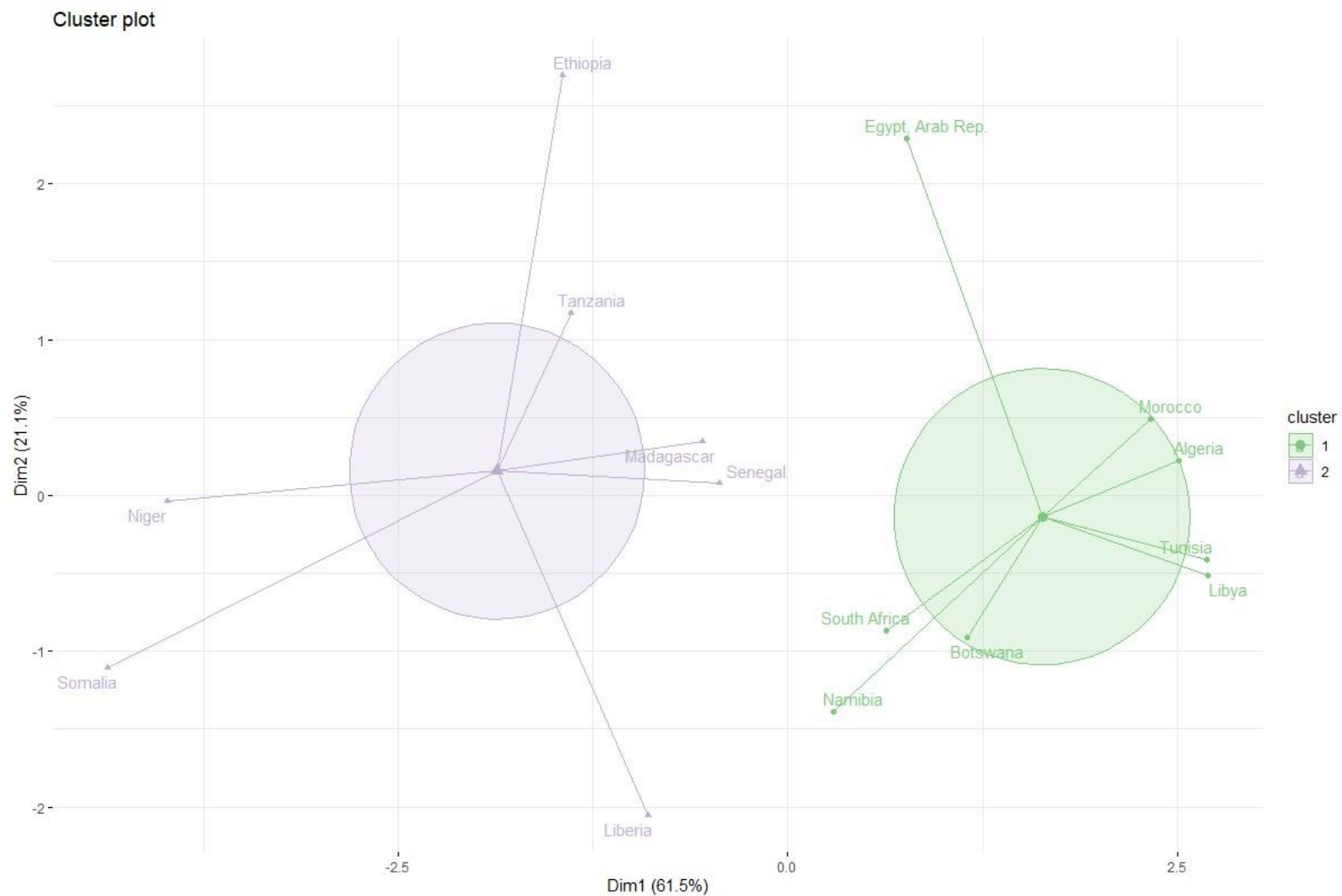
Grupowanie Taksonomiczne przeprowadzone zostało wśród 15 afrykańskich krajów wybranych na podstawie położenia demograficznego. Do analizy wykorzystane zostały:

- 5 krajów znajdujących się na północy kontynentu (Algieria, Egipt, Libia, Maroko, Tunezja)
- 4 kraje położone na zachodzie Afryki (Etiopia, Madagaskar, Somalia, Tanzania)
- 3 kraje Afryki środkowo-wschodniej (Liberia, Niger, Senegal)
- 3 państwa zlokalizowane w południowej części Afryki (RPA, Botswana, Namibia)

Dodatkowo do wyznaczenia relacji między krajami, grupowanie taksonomiczne zrealizowano na podstawie 8 zmiennych demograficznych, którymi były:

- Populacja
- Wsp. urodzeń • Wsp. zgonów • Wsp. TFR
- Długość życia
- Zgony noworodków
- Urbanizacja
- PKB

Do przeprowadzenia analizy wykorzystana została metoda klasteryzacji k-średnich.

Metoda k-średnich podzieliła badaną zbiorowość na dwie grupy. W pierwszej grupie znalazły się takie kraje, jak: Algieria, Botswana, Egipt, Libia, Maroko, Namibia, RPA oraz Tunezja. Pod względem wybranych zmiennych demograficznych

grupę charakteryzuje podobny poziom współczynnika urodzeń, który oscyluje w przedziale 17,865-28,723. Współczynnik dzietności (TFR) natomiast przyjmują liczby z zakresu 2,175-3,354.

Wszystkie państwa zgrupowane w klastrze pierwszym to kraje wysoko rozwinięte oraz średnio rozwinięte. Obrona metoda klasteryzacji w grupie wyselekcjonowała osiem bogatszych krajów względem całego klastra. Libia stanowi jeden z najbogatszych i najlepiej rozwiniętych krajów w badanej populacji. Poniższa tabela przedstawia wartości kolejnych zmiennych demograficznych dla klastra pierwszego.

Klaster 1								
Kraj	Populacja	wsp. urodzeń	wsp. zgonów	TFR	dł. życia	wsp. zgonów noworodków	Urbanizacja	PKB [%]
Algieria	41 318 142	22,292	4,758	2,709	76,293	20,6	72,052	1
Botswana	2 291 661	23,162	6,406	2,683	67,618	30,8	68,7	2,992737635
Egipt	97 553 151	25,691	5,859	3,21	71,661	18,8	42,705	5,557683888
Libia	6 374 616	19,125	5,209	2,235	72,11	10,6	79,817	2,535953478
Maroko	35 739 580	19,5	5,12	2,454	76,059	20	61,908	2,607935495
Namibia	2 533 794	28,723	7,074	3,354	64,85	31,8	49,005	-0,88809916
RPA	56 717 156	20,655	9,58	2,43	63,404	28,8	65,85	0,113053697

Tunezja	11 532 127	17,865	6,323	2,175	75,943	11,2	68,642	1,401976676
Klaster 2								
Etiopia	104 957 438	31,255	6,67	4,081	65,874	41	20,31	8,364085699
Liberia	4 731 906	33,936	7,661	4,513	63,006	55,9	50,697	- 2,467297635
Madagaskar	25 570 895	32,9	6,19	4,129	66,312	32,7	36,522	4,41123213
Niger	21 477 348	47,838	9,478	7,184	60,422	48,3	16,35	5,941396863
Senegal	15 850 567	34,973	5,745	4,695	67,477	32,7	46,74	4,402406836
Somalia	14 742 523	43,055	11,11	6,171	56,714	79,7	44,391	8,081440022
Tanzania	57 310 019	37,752	6,494	4,953	66,31	38,3	33,053	5,799999977

W klastrze drugim znalazły się kraje biedniejsze charakteryzujące się mniejszym stopniem rozwoju demograficznego. Metoda k-średnich do grupy drugiej przypisała Etiopię, Liberię, Madagaskar, Niger, Senegal, Somalię oraz Tanzanię. Wszystkie kraje w klastrze drugim należą do grona krajów słabo rozwiniętych.

W porównaniu do pierwszej grupy współczynniki takie jak wsp. urodzeń, zgonów, dzietności i zgonów wśród noworodków przyjmują większe wartości co świadczy o słabszym rozwoju badanych krajów.

Podsumowanie

Libia pod względem wskaźników demograficznych charakteryzuje się stosunkowo młodym społeczeństwem. Kraj ten cechuje się progresywną strukturą populacji, z możliwą tendencją zastojową w przyszłości o czym informuje kształt piramidy wieku. W latach 1960-2020 w Libii odnotowano dwa wyższe oraz dwa niższe demograficzne, istotnie różniące się tempem zmian.

Badany okres informuje, także w jaki sposób kształtowały się przejścia demograficzne i epidemiologiczne w kraju. Z wykresy faz demograficznych wynika, że Libia obecnie znajduje się na końcowym etapie trzeciej fazy demograficznej i epidemiologicznej. Natomiast przyrost naturalny w kraju wynosi 13,2‰, co wskazuje na rozwinięty charakter gospodarki kraju.

Z analizy kierunków migracji Libii stwierdza się, że państwo to zalicza się do grona krajów imigracji, ze względu na większą liczbę przyjezdnych. Do Libii kieruje się głównie ludność zamieszkująca tereny Palestyny, Somalii i Iraku. Libijczycy natomiast, najczęściej emigrowali do Włoch, Jordanii i Izraela.

W wyniku prognozy ludności libijskiej określa się, że do 2025 roku liczba populacji w tym kraju zwiększy się do ponad 7,3 mln osób, co w porównaniu do 2020 roku stanowi wartość oscylującą wokół 467 tys.

Grupowanie taksonomiczne wygenerowało dwa klastry. Pierwszy charakteryzował się obecnością krajów bogatszych oraz wysoko i średnio rozwiniętych. Drugi klaster natomiast to kraje słabo rozwinięte, znajdujące się w słabszej sytuacji gospodarczej. W tym zestawieniu Libia znalazła się w pierwszej grupie, co informuje o tym, że należy ona do grupy bogatszych oraz wysoko rozwiniętych krajów Afrykańskich.